

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням Ради адвокатів України № 123
01 червня 2013 року

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОМІЧНИКА АДВОКАТА

м. Київ - 2013 р.

Положення про помічника адвоката (далі – Положення) розроблено відповідно до вимог Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та визначає єдині засади організації, правовий статус і умови діяльності особи, яка займає посаду помічника адвоката (далі - помічник адвоката) та регламентує умови і порядок використання адвокатами при здійсненні своєї професійної діяльності праці помічників.

1. Загальні положення

1.1. Визначення основних термінів.

У цьому Положенні нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

Адвокат – фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставі та в порядку, що передбачені Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»;

Помічник адвоката – фізична особа, яка здійснює діяльність на підставі та в порядку, що передбачені Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Кодексом законів про працю України та цим Положенням;

Повна вища юридична освіта – повна вища юридична освіта, здобута в Україні, а також повна вища юридична освіта, здобута в іноземній державі та визнана в Україні в установленому законом порядку.

1.2. Правова основа діяльності помічника адвоката.

1.2.1. Правовою основою діяльності помічника адвоката є Конституція України, Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Кодекс законів про працю України, інші законодавчі акти, це Положення та акти НААУ.

1.3. Принципи та засади діяльності помічника адвоката.

1.3.1. Діяльність помічника адвоката здійснюється на принципах верховенства права, законності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів.

1.3.2. Помічник адвоката здійснює свою діяльність на всій території України виключно за письмовим або усним дорученням адвоката, а також, в рамках виконань доручень адвоката, за межами України, коли це не суперечить законодавству іноземної держави.

1.3.3. Помічники адвоката працюють на підставі трудового договору (контракту), укладеного з адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням, з додержанням вимог Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і законодавства України про працю.

1.3.4. Адвокат іноземної держави, якого включено до Єдиного реєстру адвокатів України, згідно з діючим законодавством України має право на використання праці помічника адвоката, який в свою чергу діє виключно в рамках повноважень наданих адвокату іноземної держави, при цьому трудові відносини між адвокатом та його помічником оформляються з додержанням вимог Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і законодавства України про працю.

2. Набуття статусу помічника адвоката. Організаційні форми, в рамках яких має право працювати помічник адвоката

2.1. Помічник адвоката.

Помічником адвоката може бути фізична особа, яка:

2.1.1. є громадянином України, або іноземним громадянином чи особою без громадянства, які у встановленому законодавством України порядку отримали дозвіл на працевлаштування в Україні на посаду помічника адвоката;

2.1.2. має повну вищу юридичну освіту;

2.1.3. володіє державною мовою.

2.2. Не може бути помічником адвоката особа, яка:

2.2.1. має непогашену чи не зняту в установленому законом порядку судимість за вчинення тяжкого, особливо тяжкого злочину, а також злочину, за який призначено покарання у вигляді позбавлення волі;

2.2.2. визнана судом недієздатною чи обмежено дієздатною;

- 2.2.3. щодо якої прийнято рішення про припинення права на заняття адвокатською діяльністю, - протягом двох років з дня прийняття рішення про припинення права на заняття адвокатською діяльністю;
  - 2.2.4. звільнена з посади судді, прокурора, слідчого, нотаріуса, з державної служби або служби в органах місцевого самоврядування за порушення присяги або вчинення корупційного правопорушення, - протягом трьох років з дня такого звільнення.
- 2.3. Вимоги щодо несумісності.
- Несумісною з діяльністю помічника адвоката є:
- 2.3.1. робота на посадах осіб, зазначених у пункті 1 частини першої статті 4 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»;
  - 2.3.2. військова або альтернативна (невійськова) служба;
  - 2.3.3. нотаріальна діяльність;
  - 2.3.4. судово-експертна діяльність.

3. Посвідчення помічника адвоката

- 3.1. Посвідчення помічника адвоката видається Радою адвокатів регіону за підписом Голови Ради адвокатів регіону.
- 3.2. Посвідчення помічника адвоката є строковим і видається на 1 рік.
- 3.3. Посвідчення помічника адвоката видається на платній основі. Плата за посвідчення помічника адвоката не повинна перевищувати витрати на його виготовлення. Також справляється плата за адміністрування послуг з оформлення посвідчення та ведення особової справи помічника адвоката, яка не повинна перевищувати 50 відсотків однієї мінімальної заробітної плати, що встановлена на день оплати. Зазначені платежі підлягають сплаті на користь Ради адвокатів регіону, як при первісній видачі посвідчення помічника адвоката, так і при його продовженні чи повторній видачі у випадку втрати чи псування. Платником зазначених платежів є адвокат, адвокатське бюро чи адвокатське об'єднання, яке уклало трудовий договір (контракт) з помічником адвоката.
- 3.4. Розмір плати за адміністрування послуг з оформлення посвідчення та ведення особової справи помічника адвоката є єдиним (однаковим) по всій Україні. Радою адвокатів регіону, в рамках розміру, встановленого в п. 3.3. цього Положення може бути встановлено інший розмір плати, про що рада адвокатів регіону повідомляє Раду адвокатів України протягом 10 днів з дня прийняття про це рішення.
- 3.5. Посвідчення помічника адвоката підтверджує його особу та повноваження.
- 3.6. У разі припинення трудових відносин з адвокатом (розірвання трудового договору, контракту), помічник адвоката повинен повернути своє посвідчення в Раду адвокатів регіону, а адвокат – письмово повідомити Раду адвокатів регіону протягом 24 годин з моменту припинення трудових відносин з помічником адвоката.
- 3.7. Посвідчення помічника адвоката повинно включати в себе:
  - 3.7.1. номер та серію;
  - 3.7.2. прізвище, ім'я, по батькові помічника адвоката;
  - 3.7.3. фотографію помічника адвоката;
  - 3.7.4. прізвище, ім'я, по батькові та номер свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю адвоката, у якого особа працює помічником;
  - 3.7.5. дату видачі та дату до якої посвідчення є дійсним;
  - 3.7.6. найменування Ради адвокатів регіону, яка видала посвідчення;
  - 3.7.7. прізвище, ім'я, по батькові Голови Ради адвокатів регіону, що видала посвідчення;
  - 3.7.8. підпис Голови Ради адвокатів регіону, що видала посвідчення;
  - 3.7.9. печатку Ради адвокатів регіону, яка видала посвідчення.
- 3.8. Рада адвокатів регіону затверджує рішення щодо видачі посвідчень помічника адвоката на черговому засіданні. У разі дострокового припинення дії посвідчення помічника адвоката, Рада адвокатів регіону приймає рішення про його анулювання.

- 3.9. Помічник адвоката надає Раді адвокатів регіону згоду на збір та обробку його персональних даних згідно до вимог чинного законодавства.
- 3.10. Втрата помічником адвоката посвідчення помічника адвоката вважається порушенням трудової дисципліни, за яке адвокат зобов'язаний застосувати до такого помічника дисциплінарне стягнення у вигляді попередження. Дане дисциплінарне стягнення є іншим дисциплінарним стягненням, що може бути застосоване до помічників адвоката в розумінні статті 147 Кодексу законів про працю України і є встановленим цим Положенням.
- 3.11. Особа, яка не має посвідчення помічника адвоката встановленого зразку та дані про яку не внесено до Єдиного реєстру адвокатів України, не має статусу помічника адвоката, та не має права виконувати пов'язані з цим статусом дії.
- 3.12. Після припинення дії посвідчення помічника адвоката, посвідчення здається помічником адвоката особисто до Ради адвокатів регіону, де воно знищується, про що складається акт, який зберігається в особовій справі помічника адвоката.
- 3.13. У разі припинення або зупинення права на заняття адвокатською діяльністю адвоката, дані про якого було внесено до посвідчення помічника адвоката, посвідчення помічника адвоката автоматично анулюється.
- 3.14. Зразок посвідчення помічника адвоката є єдиним в Україні згідно форми, встановленої Радою адвокатів України (Додаток № 1).

Плата за адміністрування послуг з оформлення посвідчення та ведення особової справи помічника адвоката зараховується на поточні рахунки Рад адвокатів регіонів в банківських установах, що відкриті ними для прийняття щорічних внесків адвокатів на забезпечення реалізації завдань адвокатського самоврядування та розподіляється у наступному відношенні: 70% залишається в розпорядженні Ради адвокатів регіону, а 30% перераховується на банківський рахунок Національної асоціації адвокатів України. В день надходження таких коштів (або з метою економії витрат на банківське обслуговування - один раз на тиждень) Рада адвокатів регіону здійснює автоматичне відрахування (по договору про договірне списання, укладеного з банком) на банківський рахунок Національної асоціації адвокатів України.

4. Внесення даних про помічника адвоката до ЄРАУ та видача посвідчення помічнику адвоката.

- 4.1. Рада адвокатів регіону вносить дані про помічника адвоката до ЄРАУ у відповідності до Порядку ведення ЄРАУ, затвердженого Радою адвокатів України та видає помічнику посвідчення помічника адвоката в 30-ти денний строк з дня надходження заяви про внесення даних про помічника адвоката до ЄРАУ та видачу посвідчення помічника адвоката.
- 4.2. Адвокат, адвокатське бюро чи адвокатське об'єднання, які уклали трудовий договір з помічником адвоката (заявник) звертаються із заявою про видачу посвідчення помічника адвоката та внесення відомостей про помічника адвоката до ЄРАУ.
- 4.3. У випадку оформлення трудових відносин з адвокатом, що здійснює адвокатську діяльність індивідуально, заява подається до Ради адвокатів регіону, за адресою робочого місця адвоката згідно даних ЄРАУ;
- 4.4. У випадку оформлення трудових відносин з адвокатським бюро чи адвокатським об'єднанням, заява подається до Ради адвокатів регіону за адресою робочого місця згідно даних ЄРАУ конкретного адвоката помічником якого оформляється особа.
- 4.5. До заяви про внесення даних про помічника адвоката до ЄРАУ та видачу посвідчення помічника адвоката, Заявник долучає наступні документи:
  - 4.5.1. письмову згоду помічника адвоката на обробку його персональних даних, та на проведення перевірки повноти та достовірності повідомлених ним відомостей та зобов'язання про надання необхідних для перевірки документів на запит Ради адвокатів регіону.

- 4.5.2. Нотаріально посвідчену копію документу державного зразка, що підтверджує здобуття помічником адвоката повної вищої освіти за наступними спеціальностями: «Правознавство», «Правоохоронна діяльність», «Міжнародне право»;
  - 4.5.3. документ встановленої форми (довідка, витяг) про відсутність у такої особи судимості, виданий компетентним органом;
  - 4.5.4. довідку медичної установи про стан здоров'я помічника адвоката, відсутність обмежень за видом працевлаштування (праці);
  - 4.5.5. копію паспорта помічника адвоката;
  - 4.5.6. копію реєстраційного номеру облікової картки платника податків, за винятком випадків, коли особа відмовилася від отримання такого номеру через релігійні переконання;
  - 4.5.7. нотаріально посвідчену копію трудової книжки з записом про прийняття на роботу особи в якості помічника адвоката з вказівкою прізвища, імені, по-батькові адвоката, помічником якого така особа прийнята на роботу;
  - 4.5.8. копія наказу про прийняття на роботу в адвокатське бюро, адвокатське об'єднання помічника адвоката з вказівкою прізвища, імені, по-батькові адвоката, помічником якого така особа прийнята на роботу;
  - 4.5.9. трудовий договір (контракт) (оригінал для огляду) та копія з відміткою про його реєстрацію в державній службі зайнятості у встановленому законом порядку (для адвокатів, що здійснюють свою діяльність індивідуально (самозайнятих осіб);
  - 4.5.10. автобіографію помічника адвоката.
  - 4.5.11. 3(три) фотографії помічника адвоката, розміром 3 см. на 4 см. (фотографія може бут надана на електронному носії).
  - 4.5.12. Копію квитанції, або платіжного доручення з відміткою банківської установи про його виконання про сплату за посвідчення помічника адвоката;
  - 4.5.13. Копію квитанції, або платіжного доручення з відміткою банківської установи про його виконання про сплату за адміністрування послуг з оформлення посвідчення та ведення особової справи помічника адвоката
- 4.6. У разі ненадання вказаних в п. 4.5. цього Положення документів, Рада адвокатів регіону не вносить відомості про помічника адвоката до ЄРАУ та не видає посвідчення помічника адвоката Заявнику. В такому випадку, Рада адвокатів регіону письмово або електронною поштою повідомляє Заявника про недоліки поданих документів та пропонує їх усунути, у 30 денний строк. Якщо у встановлений строк Заявник не усуне недоліки, така заява разом з додатками повертається Заявнику.
- 4.7. Посвідчення помічника адвоката видається Заявнику особисто, або на підставі довіреності, оформленої у відповідності до закону (адвокати, що здійснюють свою діяльність індивідуально надають довіреність, посвідчену нотаріально, а у випадку адвокатських бюро та адвокатських об'єднань така довіреність оформлюється на бланку юридичної особи, містить підпис керівника та скріплюється печаткою).
- 4.8. Рада адвокатів регіону веде журнал видачі посвідчень помічника адвоката (Додаток 2), в якому особа, що отримує таке посвідчення ставить свій підпис про його отримання.

5. Особова справа помічника адвоката.

- 5.1. Особова справа помічника адвоката формується та зберігається в Раді адвокатів регіону за рахунок сплати помічником адвоката платежу за адміністрування послуг Раді адвокатів регіону.
- 5.2. Особова справа складається з документів, вказаних в статті 4 цього Положення та довіреності на отримання посвідчення помічника адвоката у випадку отримання його в раді адвокатів регіону за такою довіреністю.
- 5.3. Термін зберігання особової справи помічника адвоката становить 70 років.

6. Відповідальність

- 6.1. Адвокат (адвокатське бюро, об'єднання) несе повну відповідальність за дії помічника адвоката.
- 6.2. Адвокат (адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) несе матеріальну відповідальність, передбачену КЗпП, перед третіми особами, у разі завдання помічником адвоката їм матеріальної шкоди при виконанні доручень.

7. Адвокатська таємниця

- 7.1. Помічник адвоката зобов'язаний зберігати адвокатську таємницю. Помічник адвоката не вправі розголошувати відомості, які становлять адвокатську таємницю, використовувати ці відомості у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб.
- 7.2. Помічник адвоката не може бути допитаний з питань, що становлять адвокатську таємницю.
- 7.3. На помічника адвоката поширюється дія Правил адвокатської етики в частині, що стосується його діяльності.
- 7.4. Розголошення адвокатської таємниці є дисциплінарним проступком, за який до помічника адвоката застосовується дисциплінарне стягнення у вигляді звільнення (Дане дисциплінарне стягнення є іншим дисциплінарним стягненням, що може бути застосоване до помічників адвоката в розумінні статті 147 Кодексу законів про працю України і є встановленим цим положенням).

8. Права та обов'язки помічника адвоката

- 8.1. Помічник адвоката (адвокатського бюро, об'єднання) має право:
  - 8.1.1. користуватись правами і свободами, які гарантуються громадянам України Конституцією і законами України;
  - 8.1.2. користуватися інформаційними базами даних, телекомунікаційними мережами та спеціальною літературою адвоката;
  - 8.1.3. займатися систематизацією нормативного матеріалу, узагальненням правозастосовної та судової практики;
  - 8.1.4. вносити пропозиції щодо організації своєї роботи;
  - 8.1.5. здійснювати запис на консультацію до адвоката;
  - 8.1.6. за погодженням з адвокатом брати участь у конференціях, семінарах, круглих столах, форумах, інших науково-практичних заходах, проходити стажування;
  - 8.1.7. брати участь у нарадах, зборах трудового колективу та інших подібних заходах відповідного адвокатського бюро, адвокатського об'єднання;
  - 8.1.8. підвищувати свій професійний рівень у системі підготовки та підвищення кваліфікації адвокатів;
  - 8.1.9. на повагу особистої гідності, справедливе і шанобливе ставлення до себе з боку інших працівників, керівників та громадян.
- 8.2. Помічник адвоката (адвокатського бюро, об'єднання), за умови надання письмової згоди клієнтом адвоката (адвокатського бюро, об'єднання), має право:
  - 8.2.1. здійснювати підбір актів законодавства та матеріалів судової практики, які необхідні для підготовки до розгляду конкретної судової справи;
  - 8.2.2. брати участь у попередній підготовці судових справ до розгляду, за дорученням адвоката готувати проекти запитів, листів, позовних заяв, інших матеріалів, пов'язаних із розглядом конкретної справи, інших процесуальних документів, які використовуються адвокатом;
  - 8.2.3. за дорученням адвоката отримувати відповіді на адвокатські запити, робити витяги з матеріалів адвокатського дос'є, робити копії та витяги з документів, наданих в розпорядження адвоката клієнтом;
  - 8.2.4. бути присутнім під час консультацій адвоката, під час проведення слідчих дій та в судових засіданнях;

- 8.2.5. займатись збором документів та інших матеріалів, необхідних адвокату для виконання прийнятих ними доручень;
- 8.2.6. Виконує доручення адвоката правового характеру, веде за дорученням та під контролем адвоката нескладні судові справи та надає консультації з питань законодавства.
- 8.2.7. здійснювати інші дії, не заборонені законодавством.
- 8.3. Помічник адвоката зобов'язаний:
  - 8.3.1. своєчасно та якісно виконувати надані йому доручення;
  - 8.3.2. дотримуватися строків підготовки документів та виконання доручень;
  - 8.3.3. постійно підвищувати свій професійний рівень та кваліфікацію;
  - 8.3.4. дбайливо ставитись до майна адвоката (адвокатського бюро, адвокатського об'єднання);
  - 8.3.5. при виконанні своїх трудових обов'язків не допускати порушень прав і свобод людини та громадянина;
  - 8.3.6. дотримуватись норм адвокатської етики;
  - 8.3.7. зберігати адвокатську таємницю.
- 8.4. Для застосування пільги (звільнення від проходження стажування осіб, що мають стаж роботи помічником адвоката протягом одного року) особа, яка успішно склала кваліфікаційний іспит і має намір отримати свідоцтво про право заняття адвокатською діяльністю подає в Раду адвокатів регіону разом з іншими передбаченими законодавством України та актами Національної асоціації адвокатів України (Ради адвокатів України) документами, довідку компетентного державного органу про те, що протягом строку працевлаштування на посаді помічника адвоката, роботодавцем сплачувався Єдиний соціальний внесок за такого помічника адвоката до державного бюджету України у встановленому законом порядку та розмірі.

9. Права та обов'язки адвоката

- 9.1. Адвокат (керівник та члени адвокатського бюро, адвокатського об'єднання) має право:
  - 9.1.1. здійснювати керівництво діяльністю помічника адвоката;
  - 9.1.2. давати доручення правового характеру помічнику адвоката в порядку і межах, передбачених Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами;
  - 9.1.3. достроково розірвати трудовий договір (контракт) з помічником адвоката у таких випадках:
    - 9.1.3.1 за згодою сторін;
    - 9.1.3.2 за власним бажанням помічника адвоката;
    - 9.1.3.3 на загальних підставах, передбачених ст. 40, 41 КЗпП України;
    - 9.1.3.4 на умовах, що передбачені контрактом з помічником адвоката;
    - 9.1.3.5 з інших підстав, передбачених цим Положенням.
- 9.2. Адвокат (керівник та члени адвокатського бюро, адвокатського об'єднання) зобов'язаний:
  - 9.2.1. ознайомити помічника із законодавством, що регламентує діяльність адвоката, його права та обов'язки, а також нормами адвокатської етики та забезпечити їх дотримання помічником в частині, що відповідає його трудовим обов'язкам;
  - 9.2.2. роз'яснити та забезпечити дотримання принципу конфіденційності помічником адвоката, а також проінформувати про вимоги щодо зберігання документів, переданих адвокату клієнтом, адвокатських дос'є та інших матеріалів, що містять конфіденційну інформацію;
  - 9.2.3. забезпечити необхідний рівень компетентності помічника;
  - 9.2.4. протягом строку дії трудового договору (контракту) здійснювати платежі обов'язкових нарахувань на оплату праці, а також соціального страхування і податків;

9.2.5. сприяти підвищенню кваліфікації помічника адвоката та його професійного рівня.

Додаток 1

До Положення про помічника
адвоката

Посвідчення помічника адвоката

Прапор Герб ПОСВІДЧЕННЯ ПОМІЧНИКА АДВОКАТА ФОТО ЗХ4 (прізвище) (ім'я) (по-батькові)	Серія _____ № _____ Видане: « ____ » _____ 20__ р. Дійсне до: « ____ » _____ 20__ р. Голова (назва Ради адвокатів регіону) _____ (прізвище та ініціали) (підпис) М.П.
Помічник адвоката _____ Свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю Серія _____ № _____ від _____ р.	

Додаток 2

До Положення про помічника
адвоката

ЖУРНАЛ

реєстрації видачі посвідчень помічника адвоката

№	Прізвище, ім'я, по батькові особи, що отримує посвідчення помічника адвоката	Прізвище, ім'я, по батькові, номер свідоцтва адвоката, помічник якого отримує посвідчення	Дата та номер рішення Ради адвокатів про видачу посвідчення помічника адвоката	Номер посвідчення помічника адвоката	Дата видачі посвідчення помічника адвоката	Відмітка про отримання посвідчення помічника адвоката (дата / підпис)